

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXI

Dwudziestolecie Polski Ludowej

Nr 2

WARSZAWA 1964

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXI

1964

2

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1964

KOMITET REDAKCYJNY

Henryk Altman, Juliusz Bardach, Józef Gierowski, Aleksander Gieysztor,
Stanisław Herbst, Witold Kula, Gerard Labuda, Kazimierz Lepszy, Tadeusz
Łepkowski, Marian Małowist, Kazimierz Piwarski, Franciszek Ryszka,
Marian H. Serejski, Janusz Tazbir

REDAKTOR

Bogusław Leśnodorski

SEKRETARIAT

Krzysztof Groniowski, Ryszard Kołodziejczyk, Stanisław Trawkowski

A. 96

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 310261

Państwowe Wydawnictwo Naukowe Warszawa, Miodowa 10
Nakład 2123+167 egz. Ark. wyd. 30,5 ark. druk. 21—
Papier druk. sat. kl. V. 70 g. 70×100
Oddano do składania 6.II.64. Podpisano do druku 6.VI.64
Druk ukończono w czerwcu 1964.
Zam. 76 64 Z-95 Cena zł 30.—
Warszawska Drukarnia Naukowa — Warszawa, ul. Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

Болеслав Друкер — Польский вопрос накануне создания Польского Комитета Национального Освобождения	327
Крыстына Керстен — Некоторые проблемы формирования народной власти в период деятельности Польского Комитета Национального Освобождения (июль-декабрь 1944)	351
Збигнев Ляндау — Валютная политика Народной Польши в Люблинский период	368
Ганна Ендрушак — Некоторые проблемы польской экономики в 1945—1949 гг.	389
Януш Войцех Голэмбёвски — Национальный вопрос в политике народной власти на территории Силезско-Домбровского воеводства (1945—1947)	419
Ян Борковски — Предвыборные переговоры между ППР, ППС и ПСЛ (1945—1946)	439
Генрик Слабек — Сельскохозяйственные поселения репатриантов (после 1944 г.) на землях, принадлежавших Польше до 1939 г.	460
Гжегож Куркевич — Судостроительная промышленность в Народной Польше	481

ПОСТУЛАТЫ И ПРОГРАММЫ

Януш Пшимановски — Народное войско и будничный день Польши	485
Мариан Войцеховски — Преподавание истории Народной Польши	497

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКА

Крыстына Керстен, Томаш Шарота — Двадцать лет Народной Польши в воспоминаниях и мемуарах (Критические заметки и попытка систематизации)	503
---	-----

ИССЛЕДОВАНИЯ И МАТЕРИАЛЫ

Юзеф Дуткевич — История в Лодзинском университете	519
Збигнев Марциняк — Школьное дело в первые годы существования Народной Польши	533
Юзеф Кукулка — Общественно-политический облик крестьянской молодежи в первые годы Народной Польши	557

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ	571
--	-----

ХРОНИКА	603
-------------------	-----

IN MEMORIAM	627
-----------------------	-----

TABLE DES MATIÈRES

Bolesław Drukier — L'affaire polonaise à la veille de la création du Comité Polonais de Libération Nationale	328
Krystyna Kersten — Certains problèmes de la formation du pouvoir populaire sous le Comité Polonais de Libération Nationale	351
Zbigniew Landau — La politique monétaire de la Pologne Populaire dans la période dite de Lublin (juillet 1944 — janvier 1945)	368
Hanna Jędruszczyk — Certains problèmes de la situation économique de la Pologne dans les années de 1945 à 1949	389
Janusz Wojciech Gołębiowski — La question de la nationalité dans la politique du pouvoir populaire dans la voïvodie de Silésie (1945—1947)	420
Jan Borkowski — Les pourparlers préélectoraux entre le Parti Ouvrier Polonais, le Parti Socialiste Polonais et le Parti Paysan Polonais (1945—1946)	440
Henryk Słabek — L'établissement après 1944 des rapatriés à la campagne dans les territoires appartenant à la Pologne avant 1939	460
Grzegorz Kurkiewicz — Les chantiers maritimes en Pologne Populaire	482

POSTULATS ET PROGRAMMES

Janusz Przymanowski — L'Armée Polonaise et la journée quotidienne en Pologne	485
Marian Wojciechowski — L'enseignement de l'histoire de la Pologne Populaire	497

DISCUSSIONS ET POLEMQUES

Krystyna Kersten, Tomasz Szarota — Mémoires sur les vingt années de la Pologne Populaire (Observations critiques et essai de systématisation)	505
---	-----

ETUDES ET MATÉRIAUX

Józef Dutkiewicz — L'enseignement de l'histoire à la Faculté de Łódź	519
Zbigniew Marciniak — L'enseignement dans les premières années de la Pologne Populaire	533
Józef Kukułka — Les attitudes sociales et politiques de la jeunesse paysanne dans les premières années de la Pologne Populaire	557

COMPTES-RENDUS ET CRITIQUES	571
CHRONIQUE	603
IN MEMORIAM.	627

SPIS TREŚCI

Bolesław Drukier — Sprawa polska w przededniu powstania Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego	301
Krystyna Kersten — Niektóre problemy kształtowania się władzy ludowej w okresie działania Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego	331
Zbigniew Landau — Polityka walutowa Polski Ludowej w okresie lubelskim	353
Hanna Jędruszczyk — Niektóre zagadnienia sytuacji gospodarczej Polski w latach 1945—1949	369
Janusz Wojciech Gołębiowski — Kwestia narodowościowa w polityce władzy ludowej w województwie śląsko-dąbrowskim (1945—1947)	391
Jan Borkowski — Pertraktacje przedwyborcze między Polską Partią Robotniczą i Polską Partią Socjalistyczną a Polskim Stronnictwem Ludowym (1945—1946)	423
Henryk Słabek — Osadnictwo rolne repartiantów na ziemiach dawnych po 1944 r.	443
Grzegorz Kurkiewicz — Przemysł okrętowy w Polsce Ludowej	461

POSTULATY I PROGRAMY

Janusz Przymanowski — Wojsko Ludowe a dzień powszedni Polski	485
Marian Wojciechowski — Nauczanie historii Polski Ludowej	497

DYSKUSJE I POLEMIKI

Krystyna Kersten, Tomasz Szarota — Materiały pamiątkarskie z dwudziestolecia Polski Ludowej (Uwagi krytyczne i próba systematyzacji)	505
--	-----

STUDIA I MATERIAŁY

Józef Dutkiewicz — Nauka historii na Uniwersytecie Łódzkim	519
Zbigniew Marciniak — Szkolnictwo pierwszych lat Polski Ludowej	533
Józef Kukułka — Postawy społeczno-polityczne młodzieży wiejskiej w pierwszych latach Polski Ludowej (1944—1947)	557

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Franciszek Ryszka — Polska Ludowa w zachodniej literaturze historycznej i politycznej	571
---	-----

*

L. Grosfeld, Polityka Państw Centralnych wobec sprawy polskiej w latach pierwszej wojny światowej — Janusz Pajewski	581
PPR w walce o niepodległość i władzę ludu — Eugeniusz Duraczyński	584
J. W. Gołębiowski, Walka PPR o nacjonalizację przemysłu — Henryk Reichowicz	587
E. Jadziak, Wyzwolenie Pomorza. Działania 1 Armii WP w operacji pomorskiej Armii Radzieckiej 6 III — 7 IV 1945 r. — Roman Wapiński	589

K. Żygulski, Repatrianci na Ziemiach Zachodnich. Studium socjologiczne — Krystyna Kersten	591
Czasopismo Prawno-Historyczne — Franciszek Ryszka	593
Wojskowy Przegląd Historyczny — Witold Biegański	595
„Pokolenia” Kwartalnik Komisji Historycznej KC ZMS i ZG ZMW — Krzysztof Dunin-Wąsowicz	597
Bibliografie prac dyplomowych — Jerzy Tomaszewski	599

KRONIKA

Badania nad dziejami PRL w Zakładzie Historii Partii — Władysław Góra	603
Pracownia dziejów Polski Ludowej w Instytucie Historii PAN	607
II Sesja naukowa PAN poświęcona problemom wojny wyzwolenczej narodu polskiego — Andrzej Rzepniewski	608
Wojskowy Instytut Historyczny wobec dwudziestolecia Ludowego Wojska Pol- skiego	613
Prace Śląskiego Instytutu Naukowego w Katowicach — Henryk Recho- wicz	613
Sesja naukowa poświęcona dziejom młodzieży akademickiej Uniwersytetu Ja- giellońskiego w XIX i XX w — Władysław Serczyk	615
Dochody ludności pracującej w Polsce w okresie międzywojennym i dziś — Hanna Jędruszczak	617
Spotkanie z J. A. Bołtinem	619
II Zjazd radzieckich historyków sławistów — I. A. Woronkow	620
Aktualne problemy <i>Polskiego Słownika Biograficznego</i> — Marian Zgórn- niak	622

IN MEMORIAM

Zygmunt Młynarski (1904—1963) — Mirosław Wierzchowski	627
---	-----

W najbliższych numerach „Kwartalnika Historycznego“ ukażą się między innymi następujące prace:

ŻANNA KORMANOWA — *Dyplomatyczne zaplecze Kongresu Haskiego Pierwszej Międzynarodówki.*

ZBIGNIEW PUSTUŁA — *Kapitały obce w przemyśle ciężkim Królestwa Polskiego (1876—1900).*

*

ANTONINA KŁOSKOWSKA — *Socjologia a historia.*
Zadania biografistyki historycznej (dyskusja).

*

IRENA PIETRZAK-PAWŁOWSKA — *Stulecie Pierwszej Międzynarodówki. Przegląd badań.*

HENRYK SAMSONOWICZ — *Badania nad dziejami miast w Polsce.*

FRANCISZEK MATĚJEK — *Czechy w okresie późnego feudalizmu. Przegląd badań.*

TADEUSZ ŁEPKOWSKI — *Historiografia kubańska.*

*

MARIAN DROZDOWSKI, JÓZEF LEWANDOWSKI — *Państwo polskie 1918—1939.*

Les demandes et commandes de toutes les publications scientifiques
polonaises doivent être adressées aux firmes:

AUSTRALIE	— Contal, Co 94, Elizabeth Street, <i>Melbourne C 1</i>
AUTRICHE	— Verlags- und Kommissionsbuchhandlung Rudolf Fischl, <i>Wien 1, Schönlaterngasse 13</i>
BELGIQUE	— Du Monde Entier, 5 Place St. Jean, <i>Bruzelles 1</i>
BRÉSIL	— Editorial Vitória Limitada, Rua Juan Pablo Duarte 50 sobrado, Caixa Postal 165 CZ-OO, <i>Rio de Janeiro</i>
CANADA	— S. Proszowski, 722, Queen Street W <i>Toronto 3, Ontario</i>
DANEMARK	— Ejnar Munksgaard Ltd., Prags Boulevard 47, <i>Copenhagen S</i>
ANGLETERRE	— Blackwell's, Broad Street, <i>Oxford</i>
REPUBLIQUE FÉDÉRALE ALLEMANDE	— Kubon und Sagner, 8 <i>München 34, Schliessfach 68</i>
FINLANDE	— Akateeminen Kirjakauppa: Keskuskatu 2, <i>Helsinki</i>
FRANCE	— La Boutique Polonaise, 25, Rue Drouot, <i>Paris IXe</i>
HOLLANDE	— Meulenhoff and Co., N.V., Beulingstraat 2, P.O. Box 197 <i>Amsterdam C</i>
ITALIE	— Libreria Commissionaria Sansoni, S.P., Via Gino Capponi 26, <i>Firenze, Casella Postale 552</i>
JAPON	— „Nauka“ Ltd., 2, Kanda-Zinbocho, 2-Chome, Chiyoda-Ku, <i>Tokyo</i>
NORWÈGE	— Narvesens Litteratur Tjeneste, P.O. Box 115, <i>Oslo</i>
SUISSE	— Pinkus and Co., <i>Zürich 1, Froschaugasse 7</i>
SUÈDE	— Ab Nordiska Bokhandeln, Drottningaatan 7—9, <i>Stockholm 1</i>
AMÉRIQUE	— Stechert-Hafner, Inc., 31, East 10th Street, <i>New York 3, N.Y.</i> — Fam Book Service, 69 Fifth Avenue-Suite 8 F. <i>New York 3, N.Y.</i>
ISRAËL	— „Spedron“ F. Birnbaum, 27, Allenby Road, <i>Tel-Aviv</i> — „Księgarnia Polska“ E. Neustein, 94, Allenby Road, <i>Tel-Aviv</i>

ou directement à:

L'entreprise d'exportation et d'importation „RUCH“
Warszawa 1, ul. Wilcza 46 — POLOGNE
Notre banque: Bank Handlowy w Warszawie S.A.

Cena zł 30,—

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

PRENUMERATA KRAJOWA

Zamówienia i wpłaty przyjmują

— Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”,
Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO nr 1-6-100.020. — Urzędy
pocztowe i listonosze — Księgarnie „Domu Książki”.

Prenumerata: roczna 120.— zł półroczna 60.— zł

Bieżące numery można nabyć lub zamówić w księgarniach „Domu Książki”
oraz w Ośrodku Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych Polskiej
Akademii Nauk — Wzorcownia Wydawnictw Naukowych PAN — Osso-
lineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter).

PRENUMERATA ZAGRANICZNA

— Cena prenumeraty ze zleceniem wysyłki za granicę wy-
nosi 40% drożej. — Zamówienia dla zagranicy przyjmuje
Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych
„Ruch”, Warszawa, ul. Wilecza 46, konto PKO Nr 1-6-100-024

Les demandes concernant les conditions d'achat de toutes les revues
scientifiques polonaises doivent être adressées à l'Entreprise d'Exportation
et d'Importation „Ruch” Warszawa 1, Rue Wilecza 46.

Le contenu de prochains numéros des revues scientifiques ainsi que
leurs prix sont indiqués dans le bulletin „Polish Scientific Periodicals”,
que vous trouverez dans les bibliothèques et grandes maisons de diffusion
de presse de votre pays.